

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายวิรุพห์ แสงเทียน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๓/๒๕๖๘

เรื่องพิจารณาที่ ๒/๒๕๖๘

วันที่ ๘ เดือน กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๖๘

ระหว่าง { ศาลอุทธรณ์ภาค ๗ ผู้ร้อง
- ผู้ถูกร้อง

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำโต้แย้งของจำเลยในคดีหมายเลขดำที่ สวอ ๑๒๕/๒๕๖๗ คดีหมายเลขแดงที่ ๓๑๒๖/๒๕๖๗ ของศาลอุทธรณ์ภาค ๗ ความเห็นและข้อมูลของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเอกสารประกอบแล้ว เห็นว่า คดีเป็นปัญหาข้อกฎหมายและมีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะพิจารณา วินิจฉัยได้ จึงยุติการไต่สวนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๕๘ วรรคหนึ่ง

ประเด็นวินิจฉัย

พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ มาตรา ๑๑๘ ขัดหรือแย้ง ต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ วรรคสาม และมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง หรือไม่

ความเห็น

พิจารณาแล้ว รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๙ เป็นบทบัญญัติ ในหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย โดยมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “การตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่รัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติเงื่อนไขไว้ กฎหมายดังกล่าวต้องไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ และจะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลมิได้ รวมทั้งต้องระบุมเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพไว้ด้วย” วรรคสอง

บัญญัติว่า “กฎหมายตามวรรคหนึ่ง ต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง” มาตรา ๒๗ วรรคสาม บัญญัติว่า “การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ไม่ว่าด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ หรือเหตุอื่นใด จะกระทำมิได้” และมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่ได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำความผิดมิได้”

พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ มาตรา ๑๑๘ เป็นบทบัญญัติในหมวดที่ ๖ ข้อบังคับเบ็ดเตล็ด (ฆ/๑) ว่าด้วยการล่องลำลำน้ํา โดยบัญญัติว่า “ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๑๗ หรือผู้ใดได้รับอนุญาตตามมาตรา ๑๑๗ แล้ว ปลุกสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใดไม่เป็นไปตามที่ได้รับอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับโดยคำนวณตามพื้นที่ของอาคารหรือสิ่งอื่นใดในอัตราไม่น้อยกว่าตารางเมตรละหนึ่งพันบาทแต่ไม่เกินตารางเมตรละสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และต้องระวางโทษปรับรายวันวันละไม่เกินตารางเมตรละสองหมื่นบาทตลอดเวลาที่ฝ่าฝืนคำสั่งของเจ้าท่าตามมาตรา ๑๑๘ ทวิ วรรคหนึ่ง หรือจนกว่าจะได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง โดยคำนวณตามพื้นที่ของอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างดังกล่าว”

เห็นว่า พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ เป็นกฎหมายที่มีเจตนารมณ์ในการห้ามมิให้มีการรุกล้ำลำน้ำหรือทางน้ำสาธารณะและห้ามปลูกสร้างสิ่งล่องลำลำน้ำสาธารณะซึ่งประชาชนใช้ร่วมกัน ส่วนการอนุญาตให้มีการรุกล้ำดังกล่าวนั้นเป็นเพียงข้อยกเว้นโดยอนุญาตเท่าที่จำเป็นและสมควร ตามประเภทที่สมควรอนุญาตได้ เพื่อประโยชน์ในการใช้ที่ดินของเจ้าของที่ดินริมน้ำในการใช้ทางสัญจรออกสู่ทางน้ำสาธารณะ หรือเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจการขนส่งทางน้ำของชุมชนหรือประเทศโดยรวม และต้องให้มีการรุกล้ำลำน้ำให้น้อยที่สุด ไม่กระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนเกินสมควร และไม่ขัดต่อหลักความเสมอภาค บทบัญญัติมาตรา ๑๑๘ มีการแก้ไขเพิ่มเติมหลายครั้งเพื่อให้เกิดความเหมาะสมและทันต่อกาลสมัย ซึ่งครั้งล่าสุดได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๖๐ มีหลักการเพื่อแก้ไขเพิ่มเติมบทกำหนดโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใดโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใดไม่เป็นไปตามที่ได้รับอนุญาต โดยปรับปรุงอัตราโทษให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น เพื่อให้เป็นกลไก

ให้เกิดความยำเกรงต่อกฎหมาย เนื่องจากการพัฒนาของเศรษฐกิจการขนส่งและการท่องเที่ยวทางน้ำ ทำให้เกิดการรุกล้ำลำน้ำสาธารณะที่รุนแรงมากขึ้น แต่มาตรการทางกฎหมายที่บังคับใช้ขณะนั้นมีเพียง โทษปรับ และการกระทำความผิดสำเร็จลงเมื่อปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำ การลงโทษจึงเกิดขึ้นเพียงครั้งเดียว สำหรับการปลูกสร้างนั้น ไม่ครอบคลุมถึงการรุกล้ำลำน้ำสาธารณะที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดเวลาที่มีสิ่งล่วงล้ำลำน้ำอยู่ ผู้กระทำความผิดจึงถ่วงเวลาการรื้อถอนสิ่งล่วงล้ำลำน้ำเพื่อแสวงประโยชน์โดยมิชอบ ด้วยกฎหมายจากการใช้สิ่งล่วงล้ำดังกล่าว จึงแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๑๘

ข้อโต้แย้งของจำเลยที่ว่า พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ มาตรา ๑๑๘ บัญญัติให้เป็นความผิดและกำหนดโทษทางอาญาทันทีเมื่อพ้นระยะเวลาที่เจ้าท่ามีคำสั่งให้รื้อถอนหรือแก้ไขอาคารหรือสิ่งใดที่ล่วงล้ำลำน้ำสาธารณะตามมาตรา ๑๑๘ ทวิ อันเป็นคำสั่งทางปกครอง ทั้งที่ยังอยู่ในระยะเวลาที่จำเลยมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งและฟ้องคดีต่อศาลปกครองได้ อีกทั้งมีบทบัญญัติมาตรา ๑๑๘ ทวิ เป็นมาตรการทางกฎหมายที่ให้อำนาจเจ้าท่ารื้อถอนหรือแก้ไขอาคารหรือสิ่งอื่นใดได้เมื่อระยะเวลาที่เจ้าท่าสั่งให้รื้อถอนหรือแก้ไขสิ้นสุดลง และเจ้าของหรือผู้ครอบครองมิได้ดำเนินการตามคำสั่งของเจ้าท่า เมื่อเจ้าท่ามีอำนาจดำเนินการรื้อถอนหรือแก้ไขได้เองตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดไว้ จึงไม่มีความจำเป็นต้องบัญญัติให้การฝ่าฝืนคำสั่งของเจ้าท่าเป็นความผิดอาญา บทบัญญัติดังกล่าวเป็นการบัญญัติกฎหมายอาญาโดยไม่จำเป็น ขัดต่อหลักนิติธรรม เป็นการเพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ และเป็นบทบัญญัติที่เป็นเครื่องมือให้เจ้าท่าเลือกปฏิบัติต่อบุคคลแตกต่างกันตามสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่ต่างกัน โดยในรายที่มีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำจะได้รับการปฏิบัติล่าช้า การที่เจ้าท่าไม่ใช้อำนาจเข้าทำการรื้อถอนหรือแก้ไขทันทีทำให้จำเลยต้องเสียค่าปรับเป็นจำนวนมาก เนื่องจากการคำนวณค่าปรับตั้งแต่วันที่ฝ่าฝืนคำสั่งให้รื้อถอนหรือแก้ไขทำให้จำเลยต้องกังวลกับจำนวนค่าปรับที่เพิ่มขึ้นตามระยะเวลา บทบัญญัติมาตรา ๑๑๘ ที่ให้ปรับรายวันจึงเป็นอุปสรรคขัดขวางการใช้สิทธิต่อสู้คดีอาญาของจำเลยอันเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานในกระบวนการยุติธรรม และกำหนดอัตราโทษทางอาญาไว้สูงเกินสมควรแก่การกระทำความผิด เมื่อเปรียบเทียบกับอัตราโทษสำหรับการกระทำความผิดบุกรุกตามกฎหมายอื่น เช่น ประมวลกฎหมายที่ดิน พระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ และพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ ไม่เป็นไปตามหลักความได้สัดส่วน พอเหมาะพอควรแห่งการกระทำ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๗ วรรคสาม นั้น

เห็นว่า พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ มาตรา ๑๑๘ เป็นบทบัญญัติโทษทางอาญากรณีฝ่าฝืนมาตรา ๑๑๗ หรือผู้ใดได้รับอนุญาตตามมาตรา ๑๑๗ แล้ว

และกรณีฝ่าฝืนคำสั่งของเจ้าท่าตามมาตรา ๑๑๘ ทวิ วรรคหนึ่ง เพื่อให้ศาลยุติธรรมบังคับโทษทางอาญา กับผู้ปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใดล่วงล้ำเข้าไปเหนือน้ำ ในน้ำ และใต้น้ำ ของแม่น้ำ ลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำ ทะเลสาบ อันเป็นทางสัญจรของประชาชนหรือที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน หรือทะเลภายใน น่านน้ำไทยหรือบนชายหาดของทะเลดังกล่าว โดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าท่า หรือผู้ที่ได้รับอนุญาตแล้ว แต่ปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใดไม่เป็นไปตามที่ได้รับอนุญาต และเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือ สิ่งอื่นใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งให้รื้อถอนหรือแก้ไขของเจ้าท่า โดยมีมาตรการลงโทษทางอาญา ได้แก่ จำคุก หรือปรับโดยคำนวณตามพื้นที่อาคารหรือสิ่งอื่นใด และโทษปรับรายวันตลอดเวลาที่ฝ่าฝืนคำสั่งของเจ้าท่า เพื่อให้ผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายดำเนินการตามที่กฎหมายบัญญัติไว้โดยเร็ว ไม่ให้เป็นปัญหาต่อ การสัญจรของประชาชนอันเป็นประโยชน์สาธารณะที่รัฐจะต้องคุ้มครอง ซึ่งโดยทั่วไปแล้วความผิดอาญา มักเป็นความผิดที่กระทบกระเทือนต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือผลประโยชน์ ร่วมกันของคนในสังคม ส่วนมาตรการทางปกครองเนื่องจากฝ่าฝืนคำสั่งของเจ้าท่าเป็นไปตามมาตรา ๑๑๘ ทวิ โดยให้เจ้าท่าดำเนินการรื้อถอนหรือแก้ไขซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งในมาตรการของฝ่ายปกครองและเป็นมาตรการ ที่ฝ่ายนิติบัญญัติให้อำนาจฝ่ายปกครองสามารถบังคับการกับประชาชนซึ่งไม่ปฏิบัติตามคำสั่งที่ชอบ ด้วยกฎหมายของฝ่ายปกครอง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายบรรลุผล และเพื่อความ จำเป็นเร่งด่วนในการจัดทำบริการสาธารณะ ซึ่งการบัญญัติโทษทางอาญาและมาตรการทางปกครองเป็น คนละส่วนกัน การที่บทบัญญัติมาตรา ๑๑๘ บัญญัติความรับผิดและโทษทางอาญาแก่ผู้ปลูกสร้างอาคาร หรือสิ่งอื่นใดที่ล่วงล้ำลำน้ำสาธารณะ หรือผู้ที่ได้รับอนุญาตปลูกสร้างจากเจ้าท่าแต่ปลูกสร้างไม่เป็นไปตามที่ ได้รับอนุญาต จึงมิได้มีผลกระทบใดต่อการดำเนินการตามมาตรการทางปกครอง โทษปรับรายวันซึ่งเป็น ส่วนของโทษอาญาจึงมีผลบังคับโดยไม่ต้องรอผลการอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง โดยจำเลยยังมีสิทธิอุทธรณ์ คำสั่งทางปกครองดังกล่าวเพื่อให้มีการตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งทางปกครองได้ตาม กระบวนการทางกฎหมายปกครอง อีกทั้งบทบัญญัติมาตรา ๑๑๘ มิได้เป็นบทบัญญัติที่ขัดขวางการใช้ สิทธิต่อสู่คดีอาญาของจำเลย ดังนั้น การที่เจ้าท่าจะเข้าดำเนินการรื้อถอนแก้ไขอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างที่ ล่วงล้ำลำน้ำนั้นหรือไม่ มิได้ทำให้ภาระหรือความรับผิดของเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือสิ่งอื่นใด เปลี่ยนแปลงไป อันจะเป็นการปฏิบัติต่อบุคคลด้วยเหตุแห่งความแตกต่าง พระราชบัญญัติการเดินเรือใน น่านน้ำไทย พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ มาตรา ๑๑๘ จึงมิใช่เครื่องมือให้เจ้าท่าเลือกปฏิบัติกับบุคคลที่มี สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่ต่างกัน ไม่เป็นอุปสรรคขัดขวางการใช้สิทธิต่อสู่คดีอาญาของจำเลย อันเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานในกระบวนการยุติธรรม ซึ่งบทบัญญัติเกี่ยวกับอัตราโทษตามมาตรา ๑๑๘ ได้แก้ไข เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

ปรับปรุงอัตราโทษให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น ทั้งนี้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายและเพื่อประโยชน์ในการดูแลรักษาและป้องกันการบุกรุกพื้นที่ทางน้ำ เนื่องจากในสถานการณ์ปัจจุบันมีการปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งล่วงล้ำลำน้ำโดยไม่ได้รับอนุญาตเพิ่มมากขึ้น จึงเพิ่มโทษจำคุก เพิ่มอัตราโทษปรับ และเพิ่มมาตรการลงโทษปรับรายวันเพื่อให้มีการรื้อถอนรวดเร็วขึ้น และเพิ่มอำนาจให้เจ้าพนักงานการรื้อถอนได้โดยไม่ต้องฟ้องศาลให้มีคำสั่งรื้อถอน สำหรับโทษอัตราโทษจำคุกไม่เกินสามปีนั้นเป็นอัตราโทษที่เหมาะสมกับการล่วงล้ำลำน้ำสาธารณะอันเป็นการขัดขวางการใช้ประโยชน์ของผู้อื่น และอัตราโทษปรับโดยคำนวณตามพื้นที่ของสิ่งล่วงล้ำลำน้ำในอัตราไม่น้อยกว่าตารางเมตรละหนึ่งพันบาทแต่ไม่เกินตารางเมตรละสองหมื่นบาทเป็นการกำหนดอัตราโทษจำคุก และกำหนดอัตราโทษปรับที่ขึ้นอยู่กับขนาดของการกระทำความผิดซึ่งศาลสามารถปรับให้เหมาะสมกับแต่ละกรณีเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมได้ ส่วนโทษปรับรายวันเป็นโทษที่กำหนดไว้สำหรับการฝ่าฝืนกฎหมายที่ยังคงดำเนินอยู่ แม้การเพิ่มอัตราโทษตามบทบัญญัติมาตรา ๑๑๘ อาจทำให้จำเลยต้องรับโทษเพิ่มขึ้นอยู่บ้างก็ตาม แต่หากไม่มีการกำหนดบทลงโทษเช่นนี้ไว้ ผู้ที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามที่ได้รับอนุญาตจะไม่เร่งรื้อถอนหรือแก้ไขอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างที่ล่วงล้ำลำน้ำ การบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวย่อมไม่เกิดประสิทธิภาพและไม่บรรลุวัตถุประสงค์ในการป้องกันการรุกรานลำน้ำสาธารณะอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ประกอบกับการบัญญัติโทษตามมาตรา ๑๑๘ มีลักษณะเช่นเดียวกับพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๖๕ อีกทั้งเมื่อชั่งน้ำหนักระหว่างภาระของจำเลยที่อาจต้องได้รับโทษเพิ่มขึ้นกับประโยชน์สาธารณะของประชาชนในการใช้ทางสัญจรหรือที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน หรือทะเลภายในน่านน้ำไทยหรือบนชายหาดของทะเลดังกล่าว ประโยชน์สาธารณะมีมากกว่า เป็นไปตามหลักความได้สัดส่วน พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ มาตรา ๑๑๘ มิได้เป็นบทบัญญัติที่กำหนดโทษทางอาญาเกินสมควรแก่การกระทำความผิด ไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๗ วรรคสาม

ข้อโต้แย้งของจำเลยที่ว่า พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ มาตรา ๑๑๘ บัญญัติให้การลงโทษปรับรายวันผู้ฝ่าฝืนคำสั่งของเจ้าท่าตามมาตรา ๑๑๘ ทวิ มีองค์ประกอบความผิดสองประการ คือ ผู้กระทำความผิดต้องเป็นผู้ฝ่าฝืนมาตรา ๑๑๗ หรือได้รับอนุญาตตามมาตรา ๑๑๗ แล้วปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใดไม่เป็นไปตามที่ได้รับอนุญาต และผู้กระทำความผิดต้องเป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองสิ่งล่วงล้ำลำน้ำ ดังนั้น ในกรณีที่เจ้าของหรือผู้ครอบครองเป็นผู้รับโอนทางนิติกรรมหรือทางมรดกย่อมไม่อาจลงโทษตามมาตรา ๑๑๘ ได้ เพราะเจ้าของหรือผู้ครอบครองไม่ได้เป็นผู้ฝ่าฝืนมาตรา ๑๑๗ หรือได้รับอนุญาตตามมาตรา ๑๑๗ แล้วปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใด

ไม่เป็นไปตามที่ได้รับอนุญาต หรือในทางกลับกันหากผู้ฝ่าฝืนมาตรา ๑๑๗ หรือได้รับอนุญาตตาม มาตรา ๑๑๗ แล้วปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใดไม่เป็นไปตามที่ได้รับอนุญาต แต่ไม่ได้เป็นเจ้าของหรือ ผู้ครอบครอง ย่อมไม่ครบองค์ประกอบความผิด แต่มาตรา ๑๑๘ บัญญัติให้ต้องรับโทษทางอาญาด้วย จึงขัดต่อหลักความชัดเจนแน่นอนของกฎหมายอาญา เป็นกฎหมายที่ไม่อาจใช้บังคับเป็นการทั่วไปได้ ขัดกับหลักนิติธรรม และหลักบุคคลไม่ต้องรับโทษอาญาถ้าไม่มีกฎหมายบัญญัติให้เป็นความผิด เพราะไม่มี บทบัญญัติให้การฝ่าฝืนคำสั่งของเจ้าท่าตามมาตรา ๑๑๘ ทวิ วรรคหนึ่ง เป็นความผิดอาญา แต่มี การกำหนดโทษไว้ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคสอง และมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง นั้น

เห็นว่า บทบัญญัติมาตรา ๑๑๘ มุ่งประสงค์ในการรับรองและคุ้มครองสิทธิของประชาชน ให้มี ความเสมอภาคและเท่าเทียมกันในการใช้ประโยชน์ทางน้ำสาธารณะ อันเป็นทางสัญจรของประชาชน หรือที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน หรือทะเลภายในน่านน้ำหรือบนชายหาดของทะเลดังกล่าว จึงกำหนดบทลงโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับแก่ผู้ปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใดล่วงล้ำลำน้ำ สาธารณะ โดยไม่ได้รับอนุญาต หรือผู้ได้รับอนุญาตแต่ปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใดไม่ เป็นไปตามที่ได้รับอนุญาต และกรณีที่ฝ่าฝืนคำสั่งของเจ้าท่าที่ให้เรือถอนหรือแก้ไขอาคารหรือสิ่งอื่นใดที่ล่วงล้ำลำน้ำ ให้ลงโทษ ปรับรายวันตลอดเวลาที่ฝ่าฝืนคำสั่งด้วย บทบัญญัติดังกล่าวใช้บังคับแก่บุคคลใน ๒ กรณี ได้แก่ บุคคล ผู้ฝ่าฝืนมาตรา ๑๑๗ และบุคคลผู้ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๑๑๗ แล้วปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใด ไม่เป็นไปตามที่ได้รับอนุญาต แต่การที่พิจารณาว่าผู้รับโอนทรัพย์สินจะต้องรับผิดชอบหรือไม่ อย่างไร ย่อมอยู่ในอำนาจการพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรมซึ่งเป็นศาลที่พิจารณาคดีตามบทบัญญัตินี้ บทบัญญัติดังกล่าวใช้บังคับกับผู้ปลูกสร้างและเจ้าของ หรือผู้ครอบครองอาคารหรือสิ่งอื่นใดล่วงล้ำลำน้ำ สาธารณะทุกราย เช่นนี้ บทบัญญัติมาตรา ๑๑๘ ที่ระบุว่า การกระทำที่เป็นความผิดคือการปลูกสร้าง อาคารหรือสิ่งอื่นใดโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือไม่เป็นไปตามที่ได้รับอนุญาต และการฝ่าฝืนคำสั่งของเจ้าท่า ตามมาตรา ๑๑๘ ทวิ วรรคหนึ่ง อันเป็นเหตุที่ทำให้ผู้กระทำความผิดอาญาด้วยการฝ่าฝืนมาตรา ๑๑๗ หรือผู้ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๑๑๗ แล้วปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใดไม่ เป็นไปตามที่ได้รับอนุญาต มีโทษหนักขึ้นเมื่อไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าท่า พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ มาตรา ๑๑๘ จึงมิได้เป็นกรณีที่ไม่มีกฎหมายบัญญัติให้เป็นความผิด และไม่ขัดต่อหลักไม่มี ความผิด ไม่มีโทษโดยไม่มีกฎหมายกำหนด ทั้งเป็นบทบัญญัติที่ใช้บังคับเป็นการทั่วไปและมีความชัดเจน แน่นนอน ไม่ขัดกับหลักนิติธรรม ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคสอง และมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่าพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ มาตรา ๑๑๘ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ วรรคสาม และมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง

(นายวิรุฬห์ แสงเทียน)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ